

Shakespeare

A VIHAR.

(Fordította: Szász Károly)

AMTAK Bt, 2025

Cop. AMTAK Bt, 2025

Felelős szerkesztő: Varsányi József

Kiadó: AMTAK Bt, 2040 Budaörs, Semmelweis u. 6/B.

06 20 218 6762 amtakbt@gmail.com

www.amtak.hu

Látogasson el webáruházunkba, és böngésszen!

ISBN 978-615-6907-92-9

Készült: AMTAK Bt, Budaörs

SZEMÉLYEK

Alonzo, Nápoly királya.

Sebastiano, a király öccse.

Prospero, Milánó jogszerű hercege.

Antonio, öccse, Milánó bitorló hercege.

Ferdinánd, a nápolyi király fia.

Gonzalo, becsületes öreg tanácsos.

Adrian,
Francisco, udvaroncok.

Caliban, vad és idétlen rabszolga.

Kurjancs, bohóc.

Hörpencs, iszákos pincér.

Hajós-kapitány.

Kormányos.

Hajósok.

Miranda, Prospero leánya.

Ariel, légi szellem.

Iris,
Ceres,
Juno, szellemek.

Nymphák, Aratók s más szellemek Prospero
szolgálatában.

ELSŐ FELVONÁS.

I. SZÍN.

*A tengeren. Hajó-fedélzet. Mennydörgés,
villámlás, nagy vihar.
Hajós-kapitány, Kormányos két oldalról jönnek.*

KAPITÁNY.

Hé, kormányos!

KORMÁNYOS.

Itt vagyok, uram. Hogy vagyunk?

KAPITÁNY.

Jól. Biztasd a legényeket. Gyorsan, rajta! különben
parthoz vágódunk. Frisen, frisen!

(El.)

Hajósok jönnek.

KORMÁNYOS.

Hé, fiaim, vígan! Vígan, fiaim! Rajta, rajta!
huzzátok össze az árbocz-vitorlát! A kapitány

sípjára vigyázzatok. Csak fújj, ebadta, míg
kipukkadsz, csak nekünk tág helyünk legyen!
Alonzo, Sebastiano, Antonio, Ferdinánd, Gonzalo
s mások jönnek.

ALONZO.

Derék kormányos, vigyázz! – Hol a kapitány? – Ne
hagyjátok magatokat!

KORMÁNYOS.

Maradjanak oda len, kérem, maradjanak!

ANTONIO.

Hol a kapitány, ficzkó?

KORMÁNYOS.

Nem hallja az úr? – Láb alatt vannak itt, mondom.
Maradjanak a hajószobában. Csak a viharnek
segítnék!

GONZALO.

Kérlek, jó ember, csillapodjál.

KORMÁNYOS.

Ha majd a tenger. – El! – Mit gondolnak ezek a
dühöngők a királylyal! El, ha mondom, a
szobáikba; itt útban vannak.

GONZALO.

Gondold meg, ember, kit viszs a hajón!

KORMÁNYOS.

Senkit, a kit jobban szeretnék magamnál. Az úr tanácsos: ha rábírhatja a szeleket, hogy elhallgassanak, s béketanácsot adhat nekik: egy kötélhez se nyulunk többé. Használja tekintélyét az úr; de ha nem bírja: adjon hálát Istennek, hogy eddig élhetett, s tartsa készen magát szobájában, ha órája ütni talál. Érti az úr? – Vigan, fiaim. – Félre az útból, ha mondom! (El.)

GONZALO.

E ficzkó nagy vigasztalásomra szolgál. Nem úgy nézem, hogy a vízbe fuladjon; tökéletesen rajta van az akasztófa bélyege. Jó sors, csak a mellett állj, hogy akasztófára jusson: az ő hóhér-kötele legyen nekünk a mentő kötél, mert hajszálon függ az életünk. Ha ez nincs akasztófára szánva, úgy jaj nekünk. (Mind el.)

Kormányos visszajő.

KORMÁNYOS.

Le a fő-árboczczal! – Frisen! – Lejebb, lejebb! Próbáljátok a kis vitorlával! (Ben kiáltás.) – Veszsen meg az ordítása! Túlkiáltják a vihart, meg a mi lármánkat is.

Sebastiano, Antonio, Gonzalo visszajönnek.

Ismét itt? Mit keresnek itt az urak? Abba hagyjuk s
a tengerbe vesszünk? El akarnak tán sülyedni?

SEBASTIANO.

Ördög bujjék a torkodba, te ugató, isten-káromló
kutya, te!

KORMÁNYOS.

Hát fogja meg az úr a kötelet!

ANTONIO.

Akaszszanak fel, te kurafi, szemtelen lárma-harang
te! Mi kevésbé félünk a vízbehalástól, mint te.

GONZALO.

Biztosítom, hogy vízbe nem hal, habár hajónk nem
volna erősebb a dióhéjnál, s olyan lyukas volna,
mint a rosta.

KORMÁNYOS.

Szél alá, szél alá! Két vitorlát hozzatok fel! Csak
kifelé! Szél alá!

Hajósok átlázva jönnek.

HAJÓSOK.

Mindennek vége! Imádkozzatok! Végünk van!

KORMÁNYOS.

Hideg lesz a lábvíz!

GONZALO.

Király s királyfi térden. Imádkozzunk mi is.
Egyenlő sors vár valamennyiünkre!

SEBASTIANO.

Magamon kívül vagyok!

ANTONIO.

E vén iszákos
Miatt kell elveszítni életünket!
E nagy szájú gazember! – Fulj belé,
Hogy tízszer öblítsen ki a dagály!

GONZALO.

Ez függni fog, bár minden csepp víz itt rá tátja
száját s őt elnyelni zúdul.
(*Ben zavaros lárma Irgalmazz! Elveszünk!*
Merülünk! – Nőm, gyermekim! – Öcsém, Isten
veled! – Jaj, jaj! Sülyedünk! Elsülyedünk!)

ANTONIO.

Vesszünk mindnyájan a királylyal
együtt! (El.)

SEBASTIANO.

Vegyünk hát tőle búcsút. (El.)

GONZALO.

Ezer hold sík vizet adnék most egy hold szárazért,

ha csupa sivány homok volna is. – Legyen meg
Isten akaratja! – De mégis jobb szeretnék száraz
halállal halni meg! (El.)

II. SZÍN.

*A sziget. Prospero laka előtt.
Prospero, Miranda jönnek.*

MIRANDA.

Ha bűv-erőd készte így, jó atyám,
A bőszen tengert tombolni: csillapítsd le!
Az ég, úgy látszik, kén-árt öntene,
Ha csak a víz, meghágva vára ormát,
Tűzét nem oltja! Együtt szenvedék
Azokkal, a kiket szenvedni láttam.
Ah, e derék hajó – kétségkívül
Nemes lakókkal – s darabokra zúzva!
A jajkiáltás szívemig hatott.
Szegények, végök! – Lettem volna csak
Hatalmas isten: a tengert magát
A föld mélyébe sülyesztém vala,
Mintsem benyelje azt a jó hajót,
És annyi lelket rajta!

PROSPERO.

Légy nyugodt
S többé ne rettegj! Mondd meg jó szivednek,
Hogy nem esett baj.

MIRANDA.

Oh gyásznap!

PROSPERO.

Sebaj sem.

Mindent csak érted, érted tettem én
(Érted, szívem, leányom!), a ki még
Azt sem tudod, ki vagy? azt sem, hogy én
Honnan való vagyok, s hogy több vagyok,
Mint Prospero, egy kis viskó ura
S szegény atyád!

MIRANDA.

Még nem jutott soha
Eszembe többet tudni.

PROSPERO.

Ideje

Tudtadra többet adnom. Add kezed'
És vedd le rólam e bűvös köpenyt. – Így.
(*Leteszi köpenyét.*)
Pihenj, bűvészetem! – Töröld meg a
Szemed'. Ne aggódj'. A hajó-törés
Bősz látományát, mely részvétedet
Fölindítá, úgy rendezém előre,
Hogy egy lélek se veszzen el. Nem, egy
Hajszála sem görbült meg egynek is

Azok közül, kiknek hallád zaját,
Kiket sülyedni láttál. – Úlj le csak,
Többet kell hallanod most.

MIRANDA.

Már gyakorta
Kezdéd beszélni, ki vagyok; de meg'
Abban hagyád s engem sikertelen
Töprekedésben, azt mondván: „Megállj,
Ne még!”

PROSPERO.

Most itt az óra, sőt a percz,
A mely figyelni sürget. Halld tehát,
Figyelj. – Korábbra emlékezni bírsz-e,
Mint e viskóba jöttünk? Nem hiszem,
Mert három éves még alig valál.

MIRANDA.

De biz, atyám, tudok.

PROSPERO.

S ugyan mire?
Más lakra tán? más emberekre? Mondd
Valami tárgy képét, mely megmaradt
Eszméletedben!

MIRANDA.

Régen volt, nagyon,

S álomnak tűnik inkább föl, semint
Valónak, emlékemben. Nemde négy-öt
Nő volt utánam egykor, szolganőim?

PROSPERO.

Volt ám, Miranda, s több is. Hogy lehet,
Hogy eszedben maradt ez? Egyebet
Mit látsz az idő távol háttérében?
Ha jut eszedbe régebb valami,
Mint ide jöttünk: az is jut talán,
Mikép jövénk ide?

MIRANDA.

Azt nem tudom.

PROSPERO.

Tizenkét évvel ezelőtt, Miranda,
Atyád Milánó fejedelme volt,
S hatalmas fejdelem!

MIRANDA.

Uram, de hát
Nem te vagy az atyám?

PROSPERO.

Anyád maga
Volt az erény, s ő azt monda, enyém vagy;
S atyád Milánó fejedelme volt,

S leánya herczegné, nem is silányabb
Sarj.

MIRANDA.

Oh egek! mi bal sors ért, hogy onnan
El kelle jönnünk? Vagy javunkra volt?

PROSPERO.

Az is, ez is. Bal sors űzött el onnan,
Mint mondod, ámde jó hozott ide.

MIRANDA.

Vérzik szívem, ha arra gondolok,
Mi bajt szereztem néked, a mit immár
El is feledtem! Kérlek, mondd tovább.

PROSPERO.

Öcsém, a nagybátyád, Antonio –
Kérlek, figyelj. Hogy testvér oly csalárd
Lehet! – kit én, utánad, a világon
A legjobban szerettem, s rá bízám
Országom gondját, mely mindannyi közt
Az első herczegség volt, s Prospero
Az első fejdelemnek tartaték
Rangjára nézve, és páratlan állt
A tudományban; ez foglalta el
Időm'; a kormányzást öcsémre bíztam,
S népemtől végre idegen levék,

Titkos tanokba elmerülve. Csalfa
Bátyád – figyelsz-e?

MIRANDA.

Oh uram, nagyon!

PROSPERO.

Alig tanult belé, kérvényeket,
Hogy kell megadni, hogy elutasítani,
Kit fölemelni, kit lesujtani:
Újjáteremté teremtményimet,
Kifordítá, vagy átalakítá,
Így, a szolgálat s szolgák kulcsa mind
Kezében, őket úgy hangolhatá,
A mint akarta. A repkény lön így,
Mely elfedé fejedelmi törzsömet
S nedvét kiszította mind. – De nem figyelsz.

MIRANDA.

De, jó atyám!

PROSPERO.

Kérlek, csak jól figyelj.
Hogy én, világi érdekim' feledve,
Magányt kerestem s szellemtápot abban,
Mi, csak kevésbé volna rejtve, túl-
Haladna minden földi becs: csalárd
Öcsémben a gonosz fölébredett,
S bizalmam, túljó apaként, belőle